

6. Remme T. Britain and Regional Cooperation in South-East Asia, 1945-1949. PhD in International History, London School of Economics. 1990. P. 129-214. [Електронний ресурс]: режим доступу <http://etheses.lse.ac.uk/1138/1/U048287>.
7. Статут ООН. [Електронний ресурс]: режим доступу [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_010](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010)

*Чекригіна Ярина*

*Науковий керівник – доц. Федорів Ірина*

## **ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ: ВИТОКИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ЗДОБУТКИ**

Утворена внаслідок Корейської війни, Республіка Корея ще не так давно була на одному рівні з найбіднішими африканськими країнами, залишалась із небагатими природними ресурсами та великою кількістю некваліфікованих кадрів. Проте зараз – це одна з небагатьох країн, яка успішно перетворилася з економіки з низьким рівнем доходу на високорозвинену державу та світового лідера в галузі інновацій та технологій всього за декілька поколінь. Це економічне зростання увійшло в історію як «чудо на річці Хан», яке ввело Корею в число країн ОЕСР та G-20 [10]. Відповідно до статистичних даних Організації економічного співробітництва та розвитку за 2020 р., РК мала показники вище середнього рівня за забезпеченістю житлом, громадянською активністю, якістю освіти, зарплатою та особистою безпекою, але нижче середнього рівня за доходами і добробутом, суб'єктивним благополуччям, якістю навколишнього середовища, здоров'ям населення, соціальними зв'язками і балансом між трудовою діяльністю і особистим життям [18].

Південнокорейське економічне зростання є предметом досліджень багатьох світових науковців. Слід зазначити, що дослідники різних наукових шкіл та країн значною мірою сходяться в ключових думках щодо шляхів становлення та сучасного стану економіки РК. Серед американських дослідників слід відзначити: Віктора Ча, Р. Кінга, Дж. Бермудеза, М. Дюмон, Н. Еберштадта, М. Гудмана, Ч. Джонсона [14]. Українське корезнавство не є широко представленим, але напрацювання в цій сфері здійснюють В. Гришкіна, Є. Хегай [2], В. Кричук [7], Кан Ден Сік [5; 6]. Серед російських дослідників економічної історії РК назвемо О. Торкунова [13], А. Волинчук, Ю. Андреева [1], М. Єгорова [3]. Економічне становище РК чи не найбільше висвітлюється корейськими дослідниками. Серед них необхідно згадати Мо Джон Гріна, Лі Дже Хьопа, У Джі Сук [17], Джаспер Кім [16] та ін.

Виходячи з актуальності теми, ставимо за мету висвітлити особливості економічної політики Республіки Корея з метою її ефективною модернізації та конкурентоспроможності.

Дослідники сходяться на думці, що цю країну можна привести як приклад успішної політики дирижизму – втручання держави в економіку [10]. Слід виділити кілька факторів, які сприяли швидкому зміцненню РК при обмеженості природних ресурсів та несприятливих стартових умовах [2]. Перший із них – орієнтація на власні сили. У середині минулого століття Південна Корея вдосталь володіла лише людськими ресурсами, тому значні зусилля були

зосереджені на підвищенні рівня освіти населення та їх професійної грамотності. На сьогоднішньому етапі розвитку також можна відзначити значну роль орієнтації державної політики на розвиток наукових технологій [9]. Освітні шкільні стандарти тут йдуть в порівняння зі стандартами Фінляндії та Сінгапуру, а на вищу освіту припадає велика частина витрат ВВП, навіть більше ніж у таких багатих країнах, як США.

Інший фактор успішності – досягнення поставлених цілей будь-якими засобами. Прийшовши до влади внаслідок військового перевороту 1961 р., Пак Чон Хі змусив багатих корейців інвестувати власні кошти у промисловість країни. Із цим нерозривно пов'язаний ще третій фактор – бізнес як сімейна справа. Зараз важливу роль в економіці РК відіграють чеболі, гігантські промислові конгломерати, які були штучно створені після перевороту. Пак Чон Хі особисто ретельно відібрав декілька десятків фірм, які, на його погляд, були найбільш перспективними. Цим компаніям була надана підтримка влади, поряд з відкритим доступом до іноземних інвестицій і внутрішнього кредитування. Окрім того їм були надані податкові пільги, узаконена їх система надексплуатації і дешеве або безкоштовне фінансування: державний банк сприяв плануванню концентрованих кредитів по пунктах кожної п'ятирічки і по господарській групі, яка визнавалась пріоритетною на найближчий п'ятирічний термін.

Наразі близько тридцяти чеболів є провідними в економіці Південної Кореї і на даний момент отримали широку популярність, серед них: Samsung, Hyundai, SKGroup, LG, Daewoo, Lotte. Вони зіграли вирішальну роль у процесі індустріалізації та інтеграції Південної Кореї в світову економіку [8, с. 15–16]. Шляхом створення спільних підприємств і регіональних дочірніх компаній по всьому світу (від США і Великобританії до Росії і країн СНД) південнокорейським чеболям вдалося обійти більшість протекціоністських заходів. Наприклад, Daewoo вдалося налагодити випуск мікрохвильових печей у Великобританії, правда, під англійським ім'ям [12].

Разом з тим держава піклується про можливості розвитку малого і середнього бізнесу шляхом запуску нових схем фінансування. Так, держфонд заклав для розвитку малого бізнесу ще \$ 4 млрд, велика частина з яких йде на співфінансування венчурних інвестицій, тим самим збільшивши їх у сім раз. Фінансова підтримка з боку держави сприяла тому, що в престижному сеульському районі Каннамгу появилася величезна кількість стартапів, які мають всі шанси успішно конкурувати із чеболями.

Одну із ключових ролей у розвитку сучасної РК виконують інноваційні технології, що лежать в основі конкурентоспроможності південнокорейського експорту. Інвестиції в технології зросли у 20 разів: з 480 млн дол. в 1980 р. до 10 млрд дол. в 2000 р., і продовжують зростати далі. Навіть у розпал валютної кризи 1997–1998 рр. та у зв'язку з економічними труднощами, що були викликані нею, Південна Корея змогла збільшити інвестиції в наукові дослідження і розробки з 3,6 % від загального державного бюджету до 4,7 % [8, с. 20]. Уряд заявив, що буде і далі підвищувати конкурентоспроможність промисловості, поєднуючи

інформаційні технології, нанотехнології та біотехнології зі стратегічними напрямками розвитку напівпровідникової, суднобудівної, автомобільної, сталеливарної, хімічної та текстильної промисловості.

Ще однією складовою корейської економічної моделі є залучення іноземних спеціалістів та висококваліфікованих робітників, які володіють унікальними знаннями та інноваційними технологіями («система видачі підприємницьких віз»).

Важливо також відзначити політику Південної Кореї, спрямовану на активне розповсюдження своєї культури по всьому світу, що також має під собою економічне підґрунтя [4]. Дослідники говорять про т. зв. «корейську хвилю» як важливий чинник розвитку економічної моделі держави на сучасному етапі. Щорічно уряд Корейської Республіки вкладає в культуру країни більше 1 млрд дол., що з надлишком повертається, якщо зіставляти ці витрати зі щорічними надходженнями в бюджет від туризму. Величезні вкладення держави в масову культуру і її активне поширення, вибір послів з числа представників індустрії розваг, а також ефективний ребрендинг країни за рахунок популяризації к-попу призвели до того, що «корейська хвиля» стала частиною сучасної політики держави, спрямованої на початку ХХІ ст. на вихід країни з кризи, а після – на збагачення і примноження національного багатства [11].

З огляду на все вище зазначене, можна зробити висновок, що еволюція державного регулювання в РК полягає в поступовому обмеженні втручання уряду в ринкові механізми. Одночасно посилюється роль держави у формуванні нової креативної економіки відповідно до вимог глобального економічного середовища ХХІ ст., а також у реструктуризації промисловості для підвищення міжнародної конкурентоспроможності та забезпечення довгострокового і сталого економічного розвитку. Незважаючи на певні труднощі в політичній системі та деякі інші серйозні виклики, що постали перед країною, зокрема у зв'язку із пандемією COVID-19, регресом у вирішенні корейської проблеми тощо, необхідно констатувати високий загальний рівень розвитку, який дозволяє РК бути важливим гравцем не тільки в азіатському регіоні, але і на світовій арені. На сьогоднішній день є тенденція до зростання питомої ваги РК у міжнародних відносинах. Це пов'язано із зміцненням економіки країни, а також її впливом на держави, в які вона інвестує кошти. Надалі, при проведенні цілеспрямованої і правильної державної політики Південна Корея має всі шанси стати однією з найбільш впливових країн зі списку Next Eleven.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Андреева Ю. В. Развитие государства в условиях использования инноваций в “зелёной” сфере и медицинском туризме (на примере Республики Корея). Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований. 2015. № 8. С. 499–501.
2. Гришкін В. О., Хегай С. О. Особливості інноваційного розвитку Південної Кореї. Вісник Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. 2018. № 62. С. 757–760.
3. Егорова М. С. Экономические механизмы и условия перехода к зеленой экономике. Фундаментальные исследования. 2014. № 6. С. 1262–1266.

4. Кадосина А., Филиппова Я. Корейская волна в контексте развития экономики Южной Кореи. Казанский вестник молодых ученых. Политические науки. 2019. Том 3. № 1 (9). С. 128-133.
5. Кан Д. С. Корейське питання в контексті регіональної політики Японії. Сходознавство. 2009. № 45–46. С. 33–37.
6. Кан Ден Сик. Изменение стратегического курса Республики Корея на современном этапе. Гілея: науковий вісник. 2016. № 104. С. 229–233.
7. Киричук В. Сучасний вектор розвитку Північної Кореї. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2019. № 6. С. 89–97.
8. Ко Джанг Джун. Развитие экономической системы Республики Корея в условиях глобализации: автореф. дис. ... канд. эконом. наук: 23.03.2011. Москва. 25 с.
9. Мельянцева В., Горожанкина А. Южнокорейское чудо, или не боги горшки обжигают. Восток (Oriens). 2018. № 3. С. 148–162.
10. Олександр Жолудь. Південна Корея: справжні причини грандіозного зростання. URL: [https://voxukraine.org/uk/pivdenna-koreya-spravzhni-prichini-grandioznogo-zrostannya/#\\_ftn1](https://voxukraine.org/uk/pivdenna-koreya-spravzhni-prichini-grandioznogo-zrostannya/#_ftn1)
11. Степанова Л. Влияние «корейской волны» на экономику и туризм Южной Кореи. Казанский вестник молодых ученых. 2020. Т. 4. № 2. С. 60–63.
12. Страноведение: Экономическая модель Республики Корея: учеб. пособ. / Пак Н.С. и др. Алмата: Центр корееведения КазУМОиМЯ, 2018. 220 с.
13. Торкунов А. В. Корейский полуостров: метаморфозы послевоенной истории. URL: <https://history.wikireading.ru/325550>
14. Chalmers Johnson. Political Institutions and Economic Performance: The Government-Business Relationship in Japan, South Korea, and Taiwan. New-York: Cornell University Press. 1987. 254 p.
15. Goldman Sachs. Global Economics Paper No: 134, How Solid are the BRICs? Accessed Nov. 11. 2020. P. 8–9.
16. Jasper Kim. Crisis and Change: South Korea in a Post-1997 New Era. Seoul: Ewha Womans University Press. 2005. 304 p.
17. Lee Jae-Hyup, Woo Jisuk. Green New Deal Policy of South Korea: Policy Innovation for a Sustainability Transition. Sustainability. 2020. № 12. URL: [https://mdpi-res.com/d\\_attachment/sustainability/sustainability-12-10191/article\\_deploy/sustainability-12-10191.pdf?version=1607250512](https://mdpi-res.com/d_attachment/sustainability/sustainability-12-10191/article_deploy/sustainability-12-10191.pdf?version=1607250512)
18. OECD Better Life Index. Korea. URL: <http://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/korea/>

*Борецька Софія*

*Науковий керівник – доц. Федорів Ірина*

### **ТЕОРІЯ «СОЦІАЛЬНОГО БАНДИТИЗМУ» Е. ГОБСБАУМА (НА ПРИКЛАДІ ШОТЛАНДСЬКОГО ХАЙЛЕНДУ)**

Актуальність. Британський історик Ерік Гобсбаум є автором концепції «соціального бандитизму» – специфічного явища, що супроводжувало трансформацію суспільства від традиційного до модерного. Ця концепція є цілком релевантною для опису ситуації, що склалась у Шотландському Хайленді в період модернізації «згори». Розбійництво було невід’ємною частиною гірського гельського соціуму, а його поширення стало закономірною реакцією на насильницькі дії англійської влади. Дослідження концепції «соціального бандитизму» Еріка Гобсбаума є важливим для об’єктивного розуміння процесів, що відбувалися у Шотландському Хайленді у XVII–XVIII століттях.

Мета статті – на основі наукової та художньої літератури дослідити особливості, причини та характерні риси «соціального бандитизму» у ранньомодерному Шотландському Хайленді (XVII–XVIII ст.).

Історіографія. У статті використано науковий доробок дослідників В. Априщенко [1], Дж. Скотта [2], Е. Гобсбаума [7; 8; 9], Дж. Шарпа [6]. Основою джерельної бази стали історичні